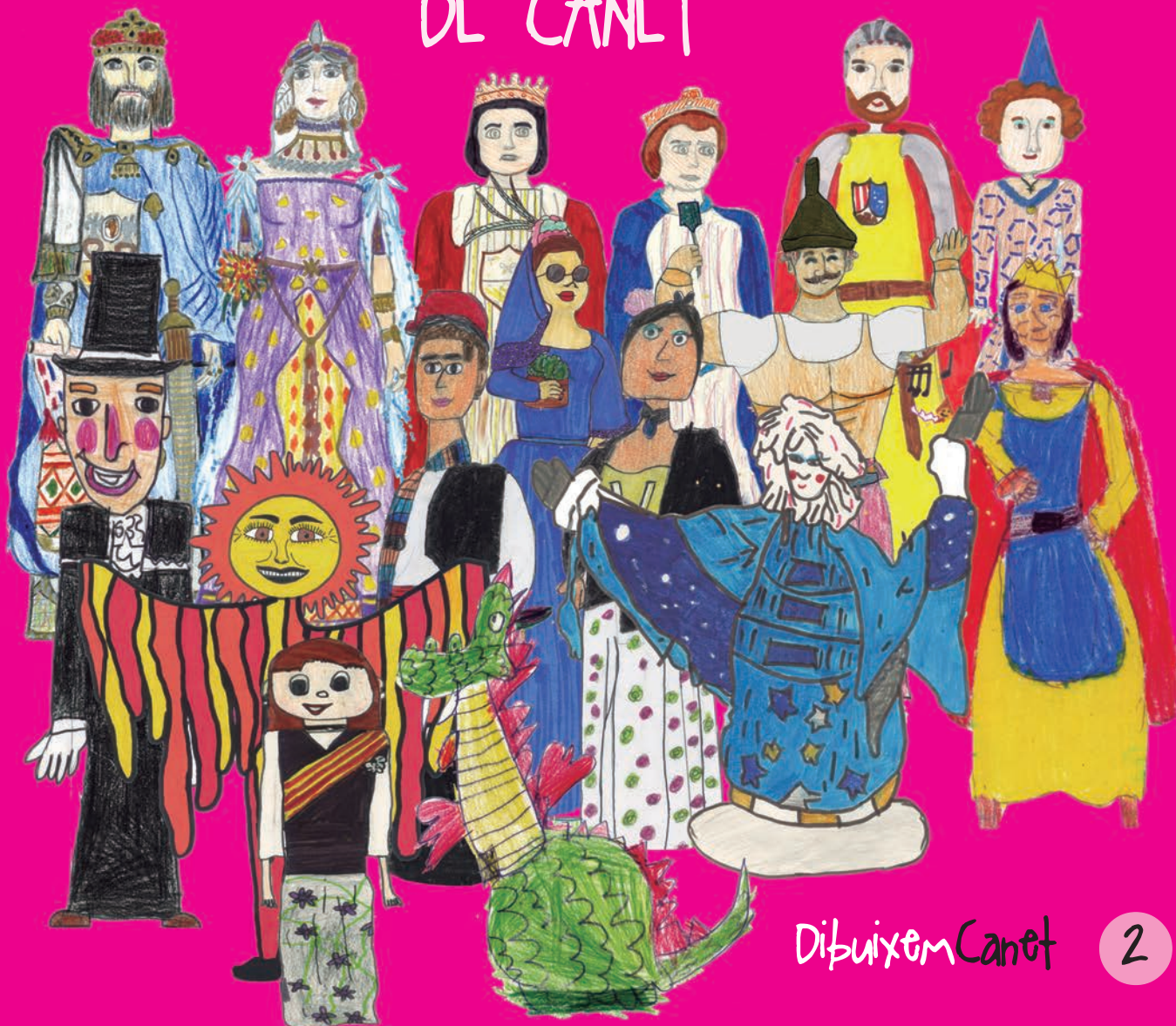

GEGANTS, GEGANTES, GEGANTONS I GEGANTONES DE CANET

Dibuixem Canet

2

Dibuixem Canet

GEGANTS, GEGANTES,
GEGANTONS I GEGANTONES
DE CANET

AJUNTAMENT DE CANET DE MAR
Àrea de Festes i Àrea d'Educació

Edita:

Ajuntament de Canet de Mar
Àrea de Festes

Edifici Vil·la Flora
Gavarra, sn · 08360 Canet de Mar

Gestió editorial:

Edicions Els 2 Pins
Carrer Església, 17 · 08360 Canet de Mar
els2pins@gmail.com

Textos:

Carles Sàiz i Xiqués

Il·lustracions:

Evelin Aguirre, Bruna del Amor, Laia Besa, Jana Buenavida, Vilma Gallofré, Maria Garcia,
Nidia González, Erika Gutiérrez, Valeria Llobet, Marc Lorca, Kenia Martínez, Nagore Misas
Sara Naranjo, Ariel Ortega, Víctor Puigvert, Noor Redondo, Emma Rubiales, Carlota Sala
Aisha Soberana, Aina Solé, Martina Utzet, Berta Verge i Paula Zori

Primera edició:

abril 2022

Dipòsit legal:

B 6592-2022

Presentació

Hem decidit dedicar el segon volum del *Dibuixem Canet* a una tradició centenària, els Gegants de Canet, gegants, gigantes, gegantons i gegantones. Però també ho fem extensiu a portadors, músics, grallers, constructors, sastresses i a totes les persones que acompanyen el seguici i que fan possible que una tradició tant arrelada com aquesta continuï formant part de les nostres festes populars i que, any rere any, donen vida a carrers i places, sorprenent i emocionant des dels més grans als més petits.

S'ha d'assenyalar la importància de la imatgeria popular de Canet de Mar per la seva quantitat, qualitat, varietat, antiguitat i anys de tradició. Els Gegants més antics dels que en tenim notícia són els Gegants del castell de Santa Florentina que daten de l'any 1899. Des de llavors són moltes les parelles de gegants que han desfilat pels carrers del nostre poble sota la mirada expectant dels nostres infants, admirant els seus balls i la destresa de les portadores. Ens han acompanyat amb el pubillatge, en els pregons, en les Festes Majors, en la Festa de la Mare de Déu de la Misericòrdia i, fins i tot, fa uns anys, que alguns s'atreveixen a pujar-los i fer-los ballar a l'esplanada de la Creu. Fa tants anys que seguim aquestes figures i ballem amb elles mentre fan les cercaviles que seria impossible imaginar unes festes sense la seva presència.

A Canet hem pogut gaudir, i en gaudim encara, de parelles de gegants i gegantons de diferents naturaleses: les guardonades per la seva majestuositat, les tradicionals, les festives, les irreverents, les simpàtiques i seductores, les que expliquen llegendes, el burgès manotes, l'esbojarrat, la pubilla i per últim, el més jove, el bon jan d'en Crestes.

Voldria donar les gràcies i fer un reconeixement públic a totes les persones voluntàries que, amb el seu esforç i dedicació personal, fan possible que els ciutadans de Canet puguem continuar gaudint de l'espectacle i de la tradició gegantera.

Un agraïment molt especial a totes les escoles de primària de Canet de Mar i al seu alumnat per fer possible aquest segon volum de *Dibuixem Canet*, representant tota la imatgeria i els detalls de les figures amb els seus dibuixos.

Una merescuda menció de gratitud a Anna Bertran, Eugeni Sillué, Montse Roig, Montse Estarlich, Paca Sola, Jaume Bernadet, Iolanda Serrano i Joan Bassas pel seu assessorament i col·laboració.

I a Rosabel Madrid, regidora d'Educació; a Maria Artigas, tècnica d'Educació; a Joan Lluís Vilà, tècnic de Festes i a Carles Sàiz. Moltes gràcies per fer-ho fàcil i per continuar donant suport a aquest projecte.

M. Assumpta Revoltós Vaquer
Regidora de Festes i Joventut

Els gegants de Santa Florentina 1899

Els primers gegants que van desfilar pels carrers de Canet van ser els del Castell de Santa Florentina. Són una imatgeria de finals de segle XIX que va comprar Ramon de Montaner per amenitzar la processó de les Festes de les Verges.

El 1902 aquests gegants van guanyar el Premi als millors gegants de Catalunya que va convocar l'Ajuntament de Barcelona.

El gegant porta una túnica al cos, una capa a l'esquena i una corona al cap i la geganta va vestida amb una saia, un cosset brodat i porta mànigues de mantellina.

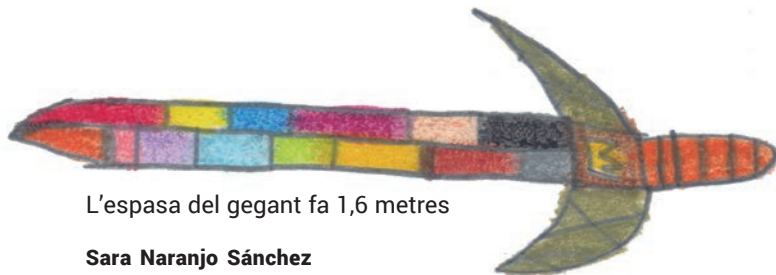
Van participar en totes les festes de Canet fins a finals dels anys 40 del segle XX que van deixar de sortir pel seu estat de conservació.

El 1985 l'Agrupació de Geganters i Diables de Canet va iniciar la restauració dels gegants i també es van fer les rèpliques. Les podeu veure exposades a la Casa museu Lluís Domènech i Montaner!

Vilma Gallofré González
Escola Turó del Drac - 4t B

El gegant porta un escut al pit amb una àliga rampant que sosté els escuts de Canet i el de la família Montaner

L'espasa del gegant fa 1,6 metres

Sara Naranjo Sánchez
FEDAC Canet, P5

La corona del gegant és d'estil bizantí com les que portaven els emperadors del Sacre Imperi Romano Germànic.

Carlota Sala Aragonés
FEDAC Canet, 2n

En Petrus i la Carlota 1947

En Petrus i la Carlota són els gegants del barri dels Abells. Van néixer durant les festes de Corpus de 1947. El barri dels Gitanos van voler organitzar una cursa amb un brau -que no va passar d'una exhibició amb un vedell- i, el Barri dels Abells, per rivalitzar amb el dels Gitanos, van construir una parella de gegants.

Els veïns dels Abells van comprar els caps i les mans a la casa *El Ingenio* de Barcelona, l'estructura de fusta la va construir Miquel Puig i les dones del barri van dissenyar i cosir els vestits. El Petrus, amb la túnica, la capa grana i una corona comtal al cap i la Carlota porta un vestit i una capa curta de color blau. Des de 1947 aquests gegants han anat animant, de manera continuada, les festes de Canet.

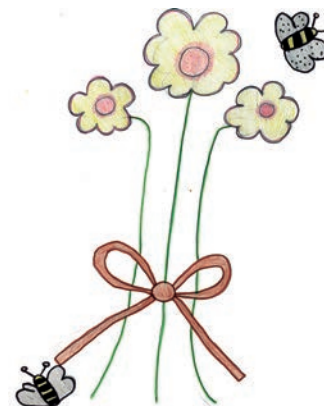
Berta Verge Masriera
Escola Misericòrdia, 3r

Kenia Martínez Soteras
Escola Misericòrdia, 3r

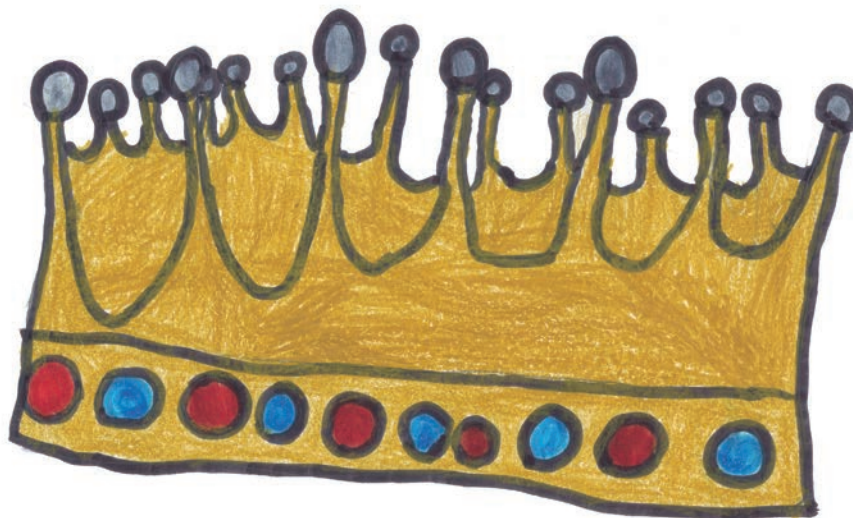

Jana Buenavida Torrente
Escola Misericòrdia, 3r

L'escut dels gegants té tres parts. A la part superior hi ha un elm, que protegia els cavallers en el camp de batalla durant l'Edat Mitjana; al mig hi podem veure tres flors i abelles, que fan referència al nom del barri dels Abells i, a la part inferior, hi ha un rusc de vímet i fang, on les abelles hi dipositen el nèctar que després es transforma en mel.

En Petrus porta una corona de comte al cap. El tocat comtal es compon d'un cercol de metall preciós i pedreria, decorat amb puntes elaborades amb el mateix metall i es remata amb perles.

Nicole Cánovas Martínez
Col·legi Yglesias, 1r

En Martí i la Mercè 1970

En Martí i la Mercè van néixer l'any 1970 de mans de la Trinca arran de l'aparició de l'àlbum musical *Festa Major*. El segon disc del trio musical presentava tretze cançons relacionades amb els actes de les tradicionals festes majors; des del pregó, les sardanes i els concerts fins als castells de foc i, com no podia ser d'altra manera, els gegants, amb una reinterpretació irònica d'*El Gegant del Pi*.

L'èxit de l'àlbum va desencadenar en l'espectacle *Pebrots i Cuplets*, on el trio musical acompanyava les cançons amb la projecció d'un curtmetratge rodat al teatre Odèon de Canet. «Els nois de Canet» cantaven «El gegant del Pi» i apareixia en Martí i un altre gegant més alt i proveït d'una maça, que representava el gegant de la ciutat i, segons la tradició, era vençut pel nostre protagonista. I com a final feliç en Martí acabava casant-se, com diu la cançó, amb la «geganta l'endemà», o sigui, amb la nostra Mercè!

L'any 2003 en Martí i la Mercè van ser adoptats pel Centre Parroquial i actualment formen part de la imatgeria de la Colla Gegantera de Canet.

Noor Redondo Panareda
Escola Turó del Drac, 2n A

Aquesta parella de gegants representen pagesos, per tant porten el vestuari tradicional català del segle XVIII; l'hereu, una barretina i una faixa vermella; i la pubilla, ben mudada amb la faldilla, la mantellina i el ret al cap.

Paula Zori Nolla
Col·legi Yglesias, P5

*El gegant del Pi, ara balla, ara balla,
el gegant del Pi, ara balla pel camí.
El gegant de la ciutat, ara balla, ara balla,
el gegant de la ciutat, ara balla pel terrat.*

*Qui té el cap petit, que se'n deixi cabellera,
qui té el cap petit, és perquè se li ha encongit.*

*La geganta que té pretensions
porta el vestit molt ben sorgit,
espardenyes amb cordons marrons
i un tros d'anell al dit.*

*El gegant la guaita i diu «aixís».
«Estàs com per sucar-hi pa».
Encarrega de seguida un pis
i es casaran demà.*

*Ara arriben els gegants, la delícia dels infants.
Cap aquí, cap allà, la quitxalla cantarà.*

*El gegant del Pi, ara balla, ara balla,
el gegant del Pi, ara balla pel camí.
El gegant de Mataró, ara balla, ara balla,
el gegant de Mataró, ara balla pel balcó.*

*El qui té el cap gros, que se'l faci pelar al zero,
el qui té el cap gros, és perquè n'hi sobra un tros.*

*El gegant ja no s'aguanta dret,
de tant ballar de dia i nit,
treu la closca de sota el barret
i es fica dintre el llit.*

*La geganta que es desperta el veu
al seu costat ben estirat.
Me'l fa fora d'un bon cop de peu.
«Ai, fillus, que ets pesat».*

*El gegant del Pi, ja no balla, ja no balla,
el gegant del Pi, ja se n'ha anat a dormir.
El gegant del Figaró, ja no balla, ja no balla,
el gegant del Figaró, ara dorm com un liró.*

Bruna del Amor Fernández
Escola Turo del Drac, 6è B

Ariel Ortega Gasparri
Escola Turo del Drac, 6è B

En Matamosques i l'Andreina la Ben Plantada 1976

Comediants ha tingut, durant aquest mig segle d'existència, diferents gegants i gegantons per singularitzar els seus espectacles. Fem esment al Bufacanyes (1972), el Rei (1975), el Pep i l'Elvira (1976) o La Occidental i L'Oriental (2001) però d'altres creacions d'imatgeria de la companyia han acabat formant part de la idiosincràsia del Canet dels 70 i 80 del segle XX com el Matamosques i l'Andreina la Ben Plantada, que s'inspiren en les peces de cartró tradicionals de la imatgeria catalana però adopten un aspecte plenament satíric.

L'Andreina se'ns presenta vestida d'època, amb barret de plumalls com una sàtira de les dames ostentoses mentre que el Matamosques esdevé una al·legoria dels cavallers medievals musculosos.

Els gegants de Comediants han participat en moltes ocasions en les diferents cercaviles i les festes del poble i durant anys van tenir uns germans bessons que estaven a l'antic cafè de l'Odèon.

En lloc de portar un casc de ferro, el Matamosques porta un embut de llauna al cap i també se substitueix la maça medieval dels guerrers per un matamosques que, justament, dona nom al gegant.

Víctor Puigvert Prior
Escola Misericòrdia, 1r B

El Sol i la Lluna 1978

De Comediants també cal destacar el Sol i la Lluna, dos gegantons de motxilla que van néixer el 1978 amb l'espectacle *Sol Solet*, on ens endinsen en la relació de festeig entre l'estrella i el satèl·lit, en la lluita contra els núvols i en el naixement de les estacions.

Aquest muntatge va comportar el reconeixement internacional del grup teatral.

Canet ha gaudit en moltes ocasions d'aquests simpàtics gegantons en les cercaviles i, des de fa anys, formen part de la nostra imatgeria popular.

En Guillem Bernat de Montferrer i l'Agnès de l'Aubó 1985

Els gegants de Canet de Mar, Guillem Bernat de Montferrer i Agnès de l'Aubó, van néixer el 1985 de la mà de l'Agrupació de Geganters i Diables de Canet. Són obra de l'imatger Manel Casserras i s'inspiren en la llegenda canetenca del Salt del Rossí.

La faula explica que una jove canetenca, Agnès de l'Aubó, és volguda pel senyor del Castell i, al no ser correspost, el noble feudal va pactar amb el diable el segrest de la donzella. L'acció prevista va quedar però avortada amb l'aparició del cavaller Guillem Bernat de Montferrer, que derrotà les criatures diabòliques i salvà Agnès de l'Aubó.

Enutjat, el diable, va reclamar l'ànima del senyor feudal com a compensació. I aquest, veient el perill, intentà fugir a cavall, però es va obrir la terra i malgrat que l'animal va saltar tot el que va poder, el noble va ser engolit pel subsol infernal. El punt on va desaparèixer el noble avui encara es coneix com «el Salt del Rossí».

El Guillem Bernat va vestit amb malla metàl·lica, camisola i casc de guerrer mentre que l'Agnès porta un vestit blau cenyit al cos i un barret cònic del mateix color.

Valeria Llobet Ponce

Escola Misericòrdia, P4

En Picarol 1986

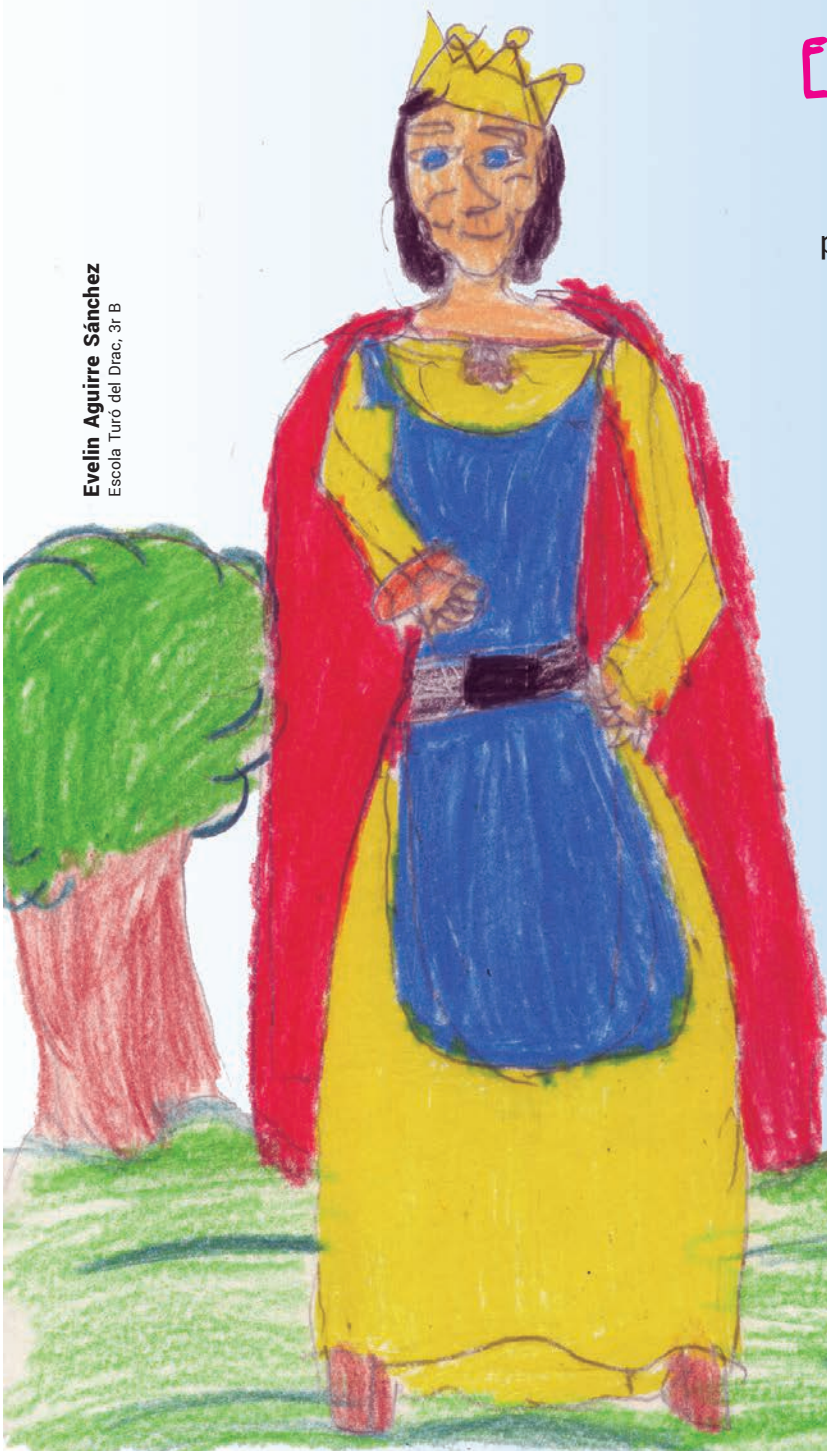
En Picarol és un gegantó creat el 1985 per l'Agrupació de Geganters i Diablers de Canet de Mar.

Amb un abric de capa i barret de copa, tal com anaven els burgesos del segle XIX, el Picarol va desfil·lar com a acompanyant dels Gegants de Canet, Guillem Bernat de Montferrer i Agnès de l'Aubó, en totes les cercaviles de finals dels anys 80 del segle passat.

És un gegantó del tipus «manotes» i quan sortia per Canet donava bufes a tothom que trobava.

Laia Besa García
Escola Misericòrdia, 2n B

En Varlihua 1987

En Varlihua és un gegantó que van projectar els Geganters Infants de Canet de Mar el 1987, amb la col·laboració dels Germans Bassas, l'Agrupació de Geganters i Diablers de Canet i Montse Comas i Dolors Grato Vil, que es van fer càrrec del vestuari.

Es tracta d'un rei simpàtic i esbojarrat que va passar d'espantar i menjar-se els nens a jugar-hi i estimar-los.

El 2013, vint-i-cinc anys després de la seva creació, es va fer una restauració de la imatge, que va anar a càrrec de l'artista Jordi Torrent i també li van renovar el vestuari, que va estar dissenyat i realitzat per Eugeni Sillué i Montse Roig.

La Cel 2000

La Cel és una gegantona que va néixer una nit d'estiu de les mans de Maria Auladell, Pere Hernández, Pilar Perosanz i Lluís Nonell per participar en els actes de la Gran Festa de la Sardana.

Representa una pubilla i va vestida amb les peces de roba tradicionals.

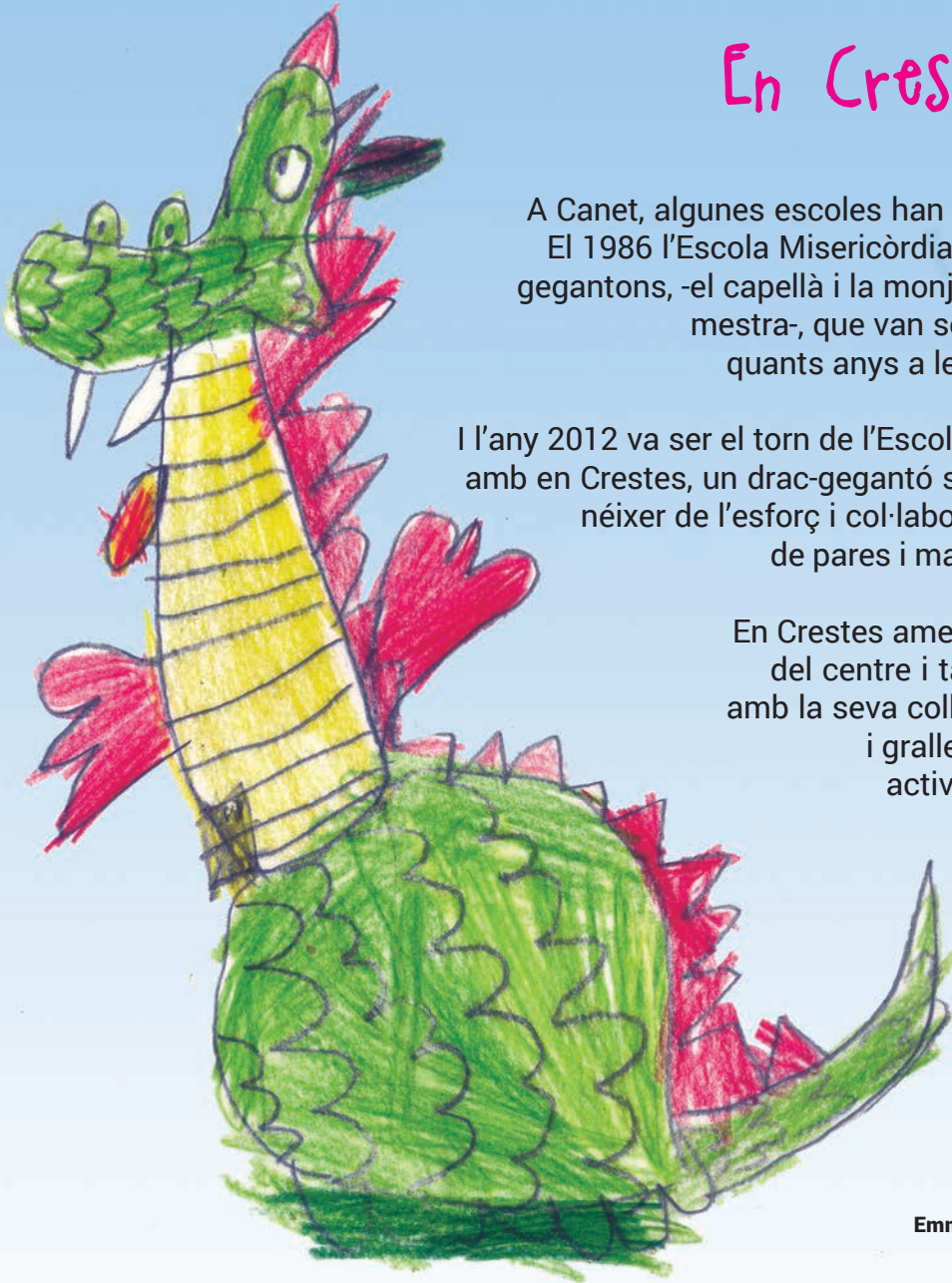
Durant anys la gegantona va desfilar amb els gegants dels Abells i el 2015 va ser adoptada per la Colla de Geganters de Canet.

I des de llavors la Cel sempre acompanya en Guillem Bernat i l'Agnès de l'Aubó a totes les cercaviles!

Nidia González García
Escola Misericòrdia, 4t A

En Crestes 2012

A Canet, algunes escoles han tingut gegants.
El 1986 l'Escola Misericòrdia va tenir quatre gegantons, -el capellà i la monja, el mestre i la mestra-, que van sortir durant uns quants anys a les seves festes.

I l'any 2012 va ser el torn de l'Escola Turó del Drac amb en Crestes, un drac-gegantó simpàtic que va néixer de l'esforç i col·laboració d'un grup de pares i mares de l'escola.

En Crestes amenitza les festes del centre i també participa, amb la seva colla de geganters i grallers, en diferents activitats del poble.

I sempre torna al centre educatiu perquè, com diu la seva cançó, «és l'escola la seva cova».

Emma Rubiales Martínez
Escola Turó del Drac, P5 B

Agraïments

Mestres i alumnes de l'Escola Misericòrdia

P3 Ed. Infantil
P4 Ed. Infantil
P5 Ed. Infantil
1r Ed. Primària
2n Ed. Primària
3r Ed. Primària
4t Ed. Primària
5è Ed. Primària
6è Ed. Primària

Mestres i alumnes de l'Escola Turó del Drac

P4 Ed. Infantil
P5 Ed. Infantil
1r Ed. Primària
2n Ed. Primària
3r Ed. Primària
4t Ed. Primària
5è Ed. Primària
6è Ed. Primària

Mestres i alumnes del FEDAC Canet

P3 Ed. Infantil
P4 Ed. Infantil
P5 Ed. Infantil
1r Ed. Primària
2n Ed. Primària
3r Ed. Primària
4t Ed. Primària
5è Ed. Primària
6è Ed. Primària

Mestres i alumnes del Col·legi Yglesias

P3 Ed. Infantil
P4 Ed. Infantil
P5 Ed. Infantil
1r Ed. Primària
2n Ed. Primària
3r Ed. Primària
4t Ed. Primària
5è Ed. Primària
6è Ed. Primària

Dibuixem Canet

és un projecte didàctic que pretén transmetre als alumnes de primària de les escoles de Canet coneixements sobre la història, les festes i les tradicions del municipi, mitjançant la seva participació plàstica.

AJUNTAMENT DE CANET DE MAR
Àrea de Festes i Àrea d'Educació

Marc Lorca Solé
Escola Misericòrdia, 5è